

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Hanna Wróblewska

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 6472 poseł Pauliny Matysiak z 27 listopada 2024 roku w sprawie rozszerzenia systemu rekompensat dla autorów i wydawców za udostępnianie ich twórczości w bibliotekach publicznych, szkolnych i naukowych, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Odnosząc się do pytania dotyczącego planów aktualizacji systemu *Public Lending Right* (dalej: PLR) i uwzględnienia w systemie PLR bibliotek naukowych i szkolnych, pragnę wyjaśnić, że Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego uczestniczy w ożywionej dyskusji dotyczącej PLR ze środowiskami reprezentującymi pisarzy i tłumaczy literatury. Omawiana regulacja jest objęta dyrektywą 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej. Właśnie ta dyrektywa przewiduje obowiązek wypłaty autorom i wydawcom wynagrodzenia z tytułu użyczenia egzemplarzy utworów wyrażonych słowem przez biblioteki publiczne. Jest oczywiste, że mechanizm ten powinien być adaptowany do dzisiejszej sytuacji oraz do warunków, w jakich funkcjonują branża wydawnicza i świat literacki – te postulaty były formułowane podczas Forum Prawa Autorskiego z 10 września br., jak również podczas Współkongresu Kultury, na którym odbyła się debata „Przyszłość bibliotek z punktu widzenia osób piszących książki”. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przystąpiło do realizacji tych postulatów stopniowo. Obecnie procedowana jest nowelizacja rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 2 listopada 2015 r. w sprawie procedury podziału i wypłaty wynagrodzenia za użyczenie oraz wyznaczenia w drodze konkursu organizacji zbiorowego zarządzania uprawnionej do podziału i wypłaty tego wynagrodzenia – jej celem jest zaktualizowanie wykazu bibliotek, które są zobowiązane do przekazywania danych będących podstawą obliczania i wypłaty wynagrodzeń beneficjentom z tytułu PLR. Proces legislacyjny zostanie wkrótce zakończony, a wykaz bibliotek objętych tym rozporządzeniem zostanie powiększony z sześćdziesięciu do stu pozycji. Projektowana zmiana uwzględni w większym stopniu biblioteki z województw opolskiego, śląskiego i świętokrzyskiego, które były niedoreprezentowane w dotychczasowym wykazie. Do wykazu zostały również dodane biblioteki z województw wcześniej nieuwzględnionych – małopolskiego i pomorskiego. Nowy wykaz zawiera biblioteki z miejscowości zróżnicowanych pod względem liczby ludności, położonych we wszystkich województwach. Wybrane biblioteki stanowią reprezentatywną próbę – oddającą zróżnicowanie geograficzne oraz obejmującą zarówno duże biblioteki miejskie, jak i mniejsze placówki z terenów wiejskich.

Dodatkowo w Ministerstwie prowadzone są działania mające na celu wypracowanie rozwiązań odpowiadających na oczekiwania wskazane przez poseł Paulinę Matysiak. Wymaga to przygotowania nowelizacji uwzględniającej, poza bibliotekami publicznymi, biblioteki naukowe oraz szkolne i pedagogiczne – co powinno być poprzedzone analizą, czy

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

biblioteki te posiadają wystarczające systemy informatyczne, które pozwalałyby na przekazywanie danych dotyczących wypożyczeń bibliotecznych, będących podstawą dokonywanych podziałów wynagrodzeń uprawnionym. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przedstawi plan dotyczący dalszych prac nad adaptowaniem systemu PLR do dzisiejszych warunków oraz potrzeb formułowanych przez środowisko literackie. Obecnie nie ma jednego systemu bibliotecznego obsługującego biblioteki, co oznacza brak możliwości automatycznego, centralnego agregowania danych nie tylko ze wszystkich 7570 bibliotek publicznych w kraju, ale również bibliotek naukowych, szkolnych i pedagogicznych.

Odnosnie do audiobooków i e-booków należy wyjaśnić, że postulat ich uwzględnienia w systemie PLR również jest brany pod uwagę przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Podjęcie odpowiednich działań w tym zakresie będzie niewątpliwie wymagało pozyskania odpowiednich danych, przede wszystkim co do skali wypożyczeń tego formatu książek, a także ustalenia, na ile pobieranie informacji dotyczących wypożyczeń książek elektronicznych przez systemy informatyczne jest skorelowane z wypożyczeniami książek papierowych – wymagać to będzie dokonania oceny wpływu w zakresie planowanych rozwiązań regulacyjnych. Należy bowiem wyjaśnić, że ustawodawca w przepisach dotyczących PLR uwzględnił pierwotnie wyłącznie książki w formie drukowanej, pomijając użyczenie egzemplarzy e-booków i audiobooków, ponieważ ówczesna skala wypożyczeń zbiorów innych niż utwory słowne stanowiła jedynie 2,74% wszystkich użyczeń. Istotne zatem jest dokonanie, po 10 latach obowiązywania przepisów dotyczących PLR, oceny skali wypożyczeń książek elektronicznych oraz potencjalnych kosztów obsługi wypłaty wynagrodzeń z tego tytułu w relacji do wysokości wynagrodzeń uzyskiwanych przez poszczególnych uprawnionych.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego rozważa przeprowadzenie nowelizacji przepisów prawa autorskiego w szerszym zakresie, zgodnie z oczekiwaniami zaprezentowanymi przez zainteresowane środowiska na Forum Prawa Autorskiego – dyskusja na temat wypożyczeń bibliotecznych wpisuje się jak najbardziej w te założenia nowelizacyjne. Takie prace zostaną podjęte w drugiej połowie 2025 roku, po zakończeniu Prezydencji Polski w Radzie UE. Niewątpliwie Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zostaną zaproszone do współpracy.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

PODSEKRETARZ STANU

Andrzej Wyrobiec